

**LEABHAR NA CEILIDH:
SGEULACHDAN AIT
AGUS DAIN AIGHEARACH**

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649384969

Leabhar na ceilidh: sgeulachdan ait agus dain aighearach by Fionn

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

FIONN

**LEABHAR NA CEILIDH:
SGEULACHDAN AIT
AGUS DAIN AIGHEARACH**

LEABHAR NA CEILIDH:

SGEULACHDAN AIT

30 C.

DAIN AIGHEARACH.

LE FIONN,

(gháir an "Celtic Garland," an "Celtic Lyre," etc.)

GLEAN DÚD:

GILLEASBUIG MAC NA CEARDAIG, EASRAIG MAC TARDHAIS,

DUNDEBRANN: IAIN GRANN, TORMÓD MACLEOD,

AN TÓRAN: IOSUANN DOBHÉALLACH, TÓMAS BOYD,

1898.

GAELIC READINGS

OR

PROSE AND VERSE,

SUITABLE FOR PUBLIC ENTERTAINMENTS.

BY FIONN,

Author of "The Celtic Origins," "The Celtic Lyrics," etc.

GLASGOW:

ARCHIBALD SINCLAIR, 47 WATERLOO STREET,

HENRY WHITE, 4 BRIDGE STREET,

EDINBURGH: JOHN GRANT, NORMAN MACLEOD,

GLASGOW: HUGH MACDONALD, THOMAS BOYD,

1898.

ANALYTICAL STRUCTURE, PRINCIPLES AND METHODS
LITTLE, BROWN,
17 WEST 40TH STREET,
NEW YORK.

AN ROIMH-RABH.

I S tadh an a tóisich daoine air dol air chéile, agus le cingadh agus cheadada Tigh-na-céile go 'n biodh "a chuid sgeul ó fhear-an-tighe, 's gach sgeul go h-ádh o'n aoidh." B' é an t-iridh an t-sean-ábair seo a chuir air chéil, agus mar sin thug a dhéansa focal no dia a ráib an 'a tóisich an fhearas-chéileach an dá-chéile.

Nuair a chuir mi fa-chomhair mo h-ábair-chéile an leabhar ris an abair an *Little Garland*, agus a bhéil, an measg eudán eile, bean sgeulachán, gheall mi na n-éinnicéidh iad an leabhar sin go deus fogaróach, go 'n cuirim an ádhugh leabhar eile dhábh loma lán de Sgeulachán air agus de Dháin aighleacach. Chomhair mo h-ábair-chéile an cuid-sa de 'n chéimicéil seo air chéimicéil iad an leabhar go fogaróach, agus nach 'éil an ádhugh, fí a h-ion diabh sí fíonóir. Tha mése a uis a feuchaim sí an chéimicéil de 'n gheulach a chuir an guéim le bhí cur "LEANNAN SA CÉIMICÉIL" 'nna lóidh, agus an dáchas go 'n céd an sgeul seo de chéimicéil an ádhugh Gháidhealach riatha.

Dháimicéil mí go dháimicéil a tóir eudán de 'n ádhugh sin, agus é an ádhugh mí nach de leim sí mé no dháimicéil glóidh-elebe a tha eudán i féil agus a' Murchair Gháidhealach an tóir air dia no dháimicéil air an roth deach Gháidhealach go a thuit dháimicéil fí air an leabhar chéir de 'n glóidh-elebe. Tha mí 'n dáchas go 'n bhí an diaimicéil a thionn mí cho measaí nua an sgeul nua Gháidhealach agus "mháimicéil-eudán-bhuair" a léicéilicéil iad chuir a' léicéilicéil air átha-bhuair.

Féidicéil eudán a ráib 'n uair a leughas iad mo leabhar nach 'éil a bhéir an a tha éir no ádhugh, nach 'éil nua an méimicéil

ach, mar thear caint, cúl air ath-theinleadh ; gu' n-do lengl iad an
 mighenaid uil an *Leabhar nan Cice*, no 's an *Teachdair Ghraibh*,
 agus gu' bhreil an dún so, 's an dún na cille san an *Canóir nan*
Gleana no san an *Fear-tathach nan Beann*. Glé chesart, thar
 na chridhe, ach gabh beand air n so gu' bhreil còir agus trí
 fichead bliadhna a nis còir a còirid *Leabhar nan Cice* a dh'air an
 an linn òigridh an Gaidhealtachd, agus gu' bhreil teann air dèich
 is trí fichead bliadhna o'n a còirid an *Teachdair Ghraibh* air chaidet
 mar an Tìr nan Beann. Is teann iad d'achreadh an meigs òigridh
 na Gaidhealtachd an d'ugh a' fhuair cothrom air na seann leabh-
 raichean sin fhàidhe, gu' ghath air an leughadh. Is ann a bhà
 mise a' meigs gu' n robh m' a' denach coimhead do'n òigridh
 mar a bhà tarraig dhallib ùisge Eònnar, fallah às an seann
 Hebraichean farghan sin, air

" Mar ghaib cois do'n t-ann fìn,
 Tha ghaib na beiridh air thallh."

Tha mi fada ann an coimheir air chridhe a' thug dhomh d'ann na
 dhà, 's e mo dh'achaid nach tig air lathar bhàidheas iad gun sguab
 na'n sabhal. 'S e mo ghaidhe 's e mo dh'achaid gu' m' bhàidh, sonas
 agus soirbheachadh air Chuan na Gaidheal; leannadh iad na
 cleachdaran coimheir a bhà air an sinnear 's na bhàis iad dh'ann
 dhallib fèin agus d' an còirid— air is i a' Ghaidheal a' mhàin a bheir
 a' mach coisheann mar Gaidheal— bhàidh a' Ghaidhealtachd
 fhàidhe 'na dh'achaidh ghreadh air dh' air d' ann soim, 's iad uile
 gu' seansair sona ag àiteschadh Tìr nan Beann, mar Gleanna, 's
 mar Gaisgeach.

Finesy.

AN CLAR-INNSIDH.

S G E U L A C H D A N .

Déanfúil Rannú Sgalóg, ...	1
Déanfúil na tír, ...	6
An Ceann Mór, ...	13
Rannú Mór air tighláda bechú-Póganáid, ...	21
Pósadh a' Chéird, ...	39
Rannú a' Chéird, ...	37
Suiridh Leachainn Bháin, ...	44
Eolasaid Ní-Eisdein, ...	47
Eógán Cháin, ...	59
Seánáid Óg agus a Maighistir, ...	51
Droibhairséidh Dhionúill-nan-sratan, ...	59
Turas Rannú Níodr do Ghlascha, ...	70
Míam na Ban-Eisdein, ...	76
Sgeulachd Sgíre-na-Chenlaig, ...	78
An Táilleac agus na Buideachan, ...	82
Cómhaidh na Caon (Eadar Fionnchúil, Póganac agus Para Mór)	87
Sgeulachd níl, ...	97
Mar chaidh na cait a chruidheadh, ...	104
Cómhaidh (Eadar na Maighistir-sgoile agus Cadum Postu), ...	111
Litr a' Phlannúsh Phobair g'n achaid, ...	121

Dara Litr Fhionnadh Pádraige gá. cónaot, ...	147
Cóisiradh (Eadar "Cantaire" na n-Gleann" agus Eochainn Tuisidne), ...	152
Am Maighistir agus an Gille, ...	144
Captiún Rosadh Ghillean Liobhain, ...	145
An Siomnach, ...	148
An Dhléachdán Becht, ...	150
Am Meiféir Cam agus an Buidéin, ...	157
Leag Mhór na n-Eidhirnech, ...	164
Cóisiradh—Faoi an t-ádh Síde na n-geisín, ...	170
Am Pádraic 's na t-Amáidín, ...	182
Sealg an Tuirc-Dhácláidh, ...	188
Ide Bliu agus Bórd na n-geó, ...	197
Dá Mhúisteoir maíle, ...	201
Am Fear a ghold a' t-ádh, ...	207
Colum Bodhar 's na t-Úireora, ...	215
Suiridh Phádraig 's na t-Úireora, ...	220
Cúlleach na n-geó agus Tuilín na n-ádh, ...	229
Baker cam agus Béidseoir breac, ...	235
Am Buncháile-magh agus an Mhúisteoir, ...	238

B. A. R. D. A. C. H. D.

Nigheán Thriath Uí Dá, ...	3
Seacharan sealg, ...	10
Is Bráthrean sin n-ádh, ...	18
Bliu Ait a' Bhonnáidh, ...	25
Beannáid dhoiréannach na n-Eidhirnech, ...	33